

Tankmelkonderzoek helpt om hygiëne in de melkput te beoordelen

Melkwaliteit op tankniveau

Melkveebedrijven die deelnemen aan het tankmelkonderzoek van de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) gaan daadwerkelijk aan de slag om de mastitisverwekkers te lijf te gaan. 'Dit is een kengetal dat je met de neus op de feiten drukt', aldus GD-dierenarts Richard Olde Riekerink.

tekst **Jaap van der Knaap**

Het is een prachtig instrument om bijvoorbeeld de hygiëne in de stal en in de melkput meetbaar te maken. We zagen eerder al dat grote bedrijven in Noord-Amerika de aanwezigheid van mastitisverwekkers op tankmelkniveau gebruiken om het personeel, de melkers, te monitoren. Dat kan ook met de resultaten van GD-tankmelk uiergezondheid.'

GD-dierenarts en uiergezondheidspecialist Richard Olde Riekerink is enthousiast over de eerste resultaten van het tankmelkprogramma. 'Via een melkmonster uit de tank kunnen we niet alleen mastitisverwekkers aantonen, maar ook met behulp van celgetaluitslagen en informatie op koeniveau een oorzaak aanwijzen en advies geven.'

Neus op de feiten

Sinds de start van het vijfwekelijkse tankmelkonderzoek eind vorig jaar hebben 3000 melkveebedrijven zich aangemeld. De resultaten van de 2000 vroege aanmelders, met meerdere tankuitslagen, laten een tendens zien dat het aantonen van de specifieke mastitisverwekkers op tankniveau zorgt voor actiebereidheid bij de melkveehouders.

'Een mooi voorbeeld zijn de omgevingsstreptokokken', vertelt Olde Riekerink. 'De aanwezigheid van deze streptokokken geeft de reinheid aan van werken in de stal en in de melkput. Werken met schone uiers en schone boxen zorgt voor een laag kiemgetal aan omgevingsstreptokokken.'

Figuur 1 laat een duidelijk seizoens-

effect zien omdat weidgang in de zomer bijdraagt aan schone uiers. De figuur toont ook, middels de groene stip, dat de 1000 bedrijven die pas na een wervingsactie afgelopen zomer startten met het tankmelkonderzoek, een hoger gemiddelde aan streptokokken in de tank hadden.

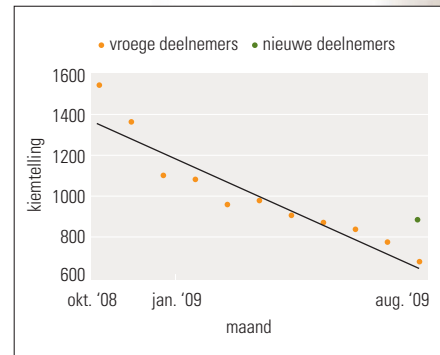
Volgens Olde Riekerink is hieruit op te maken dat veehouders daadwerkelijk met de cijfers aan de slag gaan. 'Dit is een kengetal dat je met de neus op de feiten drukt als je er bijvoorbeeld qua reinheid een rommeltje van maakt. Je ziet dat veehouders eraan willen werken om de cijfers naar beneden te krijgen.'

Voorspeller op kwartierniveau

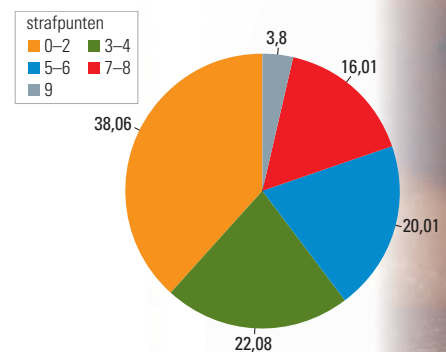
Het tankmelkonderzoek bekijkt ook de waarden van de koegebonden bacteriën *Staphylococcus aureus* en *Streptococcus agalactiae*. Vooral de uitslagen van aureus noemt Olde Riekerink 'heel interessant'. 'We hebben een kleine proef uitgevoerd op dertig bedrijven waarbij van alle koeien op kwartierniveau een monster is genomen en ten slotte hebben we een tankmelkmonster uitgevoerd. Er bestaat een positief verband tussen de hoeveelheid *Staphylococcus aureus* in de tankmelk en het percentage besmette kwartieren in de koppel. We kunnen nu met het tankmelkmonster een redelijk goede voorspelling doen van het aantal besmette kwartieren met aureus.' De gevonden waarden bij aureus laten geen neergaande trend zien zoals bij de omgevingsstreptokokken.

'Het is een lastige groep mastitisverwekkers waarbij veel discipline van de veehouder wordt gevraagd om het te bestrijden', aldus Olde Riekerink.

Afgelopen maand werd klebsiella voor

Figuur 1 – Verloop omgevingsstreptokokken deelnemers GD-tankmelk uiergezondheid

Figuur 2 – Verdeling strafpunten *S. aureus* deelnemers GD-tankmelk uiergezondheid

het eerst onderzocht. Er zijn nog onvoldoende gegevens aanwezig om hier uitslagen van te kunnen geven.

Prikkend puntensysteem

Bij het interpreteren van de vijfweeke uitslagen is het belangrijk om de resultaten over een langere periode te beoordelen. 'De uitslagen tonen een momentopname. Daarom hebben we een puntensysteem waarin de aanwezigheid van de mastitisverwekkers tijdens de laatste drie tankmelken wordt weergegeven.'

Figuur 2 laat zien dat bijna veertig procent van de veehouders vrijwel geen *S. aureus* in de laatste drie tanken had, tegenover bijna vier procent die het elke keer in grote aantallen in de tank had. Het puntensysteem werkt prikkend volgens Olde Riekerink. 'Wie na drie tankmonsters het maximaal aantal punten ziet staan bij bijvoorbeeld streptokokken, krijgt het advies om toch echt eens wat te doen aan de reinheid.'